

4. **IMP. CAESAR VESPASIANVS TR. P. COS II.** — Glava Vespasianova lovorvjenčana lievo.

CERES — AVGVST. — S. C. — Ceres stojeći, drži tri klasa i zublju.

Sr. Cohen I. 299 br. 257. — Srednji bronz.

5. **IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. COS. III.** — Glava Vespasianova zračna desno.

CONCORDIA — AVGVSTI. — S. C. — Boginja sloge sjedi lijevo, držeći žrtvenicu i obilnicu.

Sr. Cohen I. 300 br. 261. — Srednji bronz. Pet komada; jedan darovao g. Alačević sudac u Kninu, a jedan došao iz sbirke bosanske.

6. Isti kao prednji broj 6, samo glava je Vespasianova zračna.

7. **IMP. CAES. VESPAS. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. III.** — Glava Vespasianova lovorvjenčana desno.

PAX — AVGVSTI. — S. C. — Boginja mira stojeća lievo drži obilnicu i kitu lovora.

Sr. Cohen I. 311 br. 343. — Veliki bronz. Tri komada.

8. **IMP. CAES. VESP. AVG. P. M. TR. P. P. P. COS. VIII.** — Glava Vespasianova zračna lievo.

SALVS — AVGVSTA. — S. C. — Boginja zdravlja sjedeći lievo, drži žrtvenicu i žezlo.

Sr. Cohen I. 318 br. 399. VII. 56 ad n. 397. — Srednji bronz.

9. **IMP. CAES. VESPASIAN. AVG. P. P. COS IIII.** — Glava Vespasianova lovorvjenčana desno.

VICTORIA — NAVALIS. — S. C. — Božica pobjede drži vienac i palmu, stojeći na provi ladje, koja se svršuje u zmiiju.

Sr. Cohen I. 331 br. 502. VII. 68 br. 92. — Srednji bronz.

(Nastavak sledi.)

S. L.

Razne viesti.

— Razpisan je natječaj do 20. veljače za pristava kod zem. arkeolog. muzeja u Zagrebu; god. plaća 1000 for. i stanarine 200 for.

Odkrića iz kamenite dobe. — Prigodom kopanja za željeznicu Vinkovačko-brodsku na blizu Novog Sela u Vinkovačkom kotaru nadjoše radnici na zemljištu izsušenoga jezera *Hinlka* zvana uz brieg neupravnu kočku od kamena i komad lonca surovo izsušena, a 500 metara dalje u dolini najdjoše metar duboko u crnoj zemlji na isto kamenitu ali uredno usječenu i prilično uglađenu kočku i na sjekiru iz zmijevca, kojoj otažak manjka. Ova je trokutnoga načina, te veoma šiljasta, a izglađjena je da se

nemože bolje. Te znamenite starine, koje spadaju na kamenito doba, poklonio je zem. muzeju velečasni g. Karl Stenzel iz Novog Sela. Ovo jezero *Hiulka* spominje Dio Cassius (*Rer. Rom. II. p. 103 ed Bekker*), gdje pripovieda, da se je Caecina Severus upravitelj Moesije, na putu proti pannoniskim ustašam, utaborio πρὸς τοῖς Οὐρλακίοις ἔλεσι. O položaju pako ove močvare (po Jornandesu *lacus Mursianus*) g. Prof. Mijo Brašnić liepo razlaže u svojoj razpravi tiskanoj u izvještaju o c. kr. vel. gimnaziji u Vinkovcih (Osjek 1878 str. 16—19), zaključujući ovako: „od Vinkovaca pa sve do Osjeka prostirale se silne močvare pod imenom *Hiulca palus*, Οὐρλακία ἔλη, vodu jim pako u Dunav odvodila rieka *Ulca fluvius*, današnja Vuka. Onaj dio tih močvara, koj se u bližnjem okolišu grada Murse prostirao, nosio po tom gradu ime *lacus* ili *stagnus Mursianus*¹⁴.

Ovo močvarsko zemljište izkazuje se veoma zgodno za predhistorička iztraživanja. Već se na njem, kako smo drugde u ovom listu opazili, sa strane Osjeka pokazala njegova važnost s otkrićem čisto bakrenih predmeta i onih zlatnih kotura među Tenjami i Palačom, a evo nam sada još drugih iz kamenite dobe na protivnom rubu kod Vinkovaca. Bit će bez dvojbe tu i gradjevina na pilovih; ali, da jim u trag udješ, treba truda i troška.

— Prigodom gradjenja kuće gosp. župnika Vladislavljevića u Nemcih, u kopanju temelja na hvat dubljine otkrilo se je ognjište sastojeće od šest cigala. Na tom ognjištu bilo je osim mnogo ugljevja urna na polu razdvojena, i na hrpi do 12 različitih predmeta iz kamena. Radnici njekeje poplupali a njekeje pridržali, jer su cienili, da su to brusilice. Gosp. Vjekoslav Cetty dobi iz toga otkrića dva glodala, i dade jih g. Antunu Bogetiću, koj nadje pako kraj iste kuće još komad od klina, i darova sva tri predmeta zem. muzeju. Prepoviedaju, da se u onoj okolici često nalaze slične stvari osobito pod Bosutom, i to ljeti.

Odkriće u Istri iz bakrene dobe. — U starom Dragucu Buzetskoga kotara (Pinguente) u Istri otkrilo se lanjske godine mnogo bakrenih predhistor. predmeta, amo tamo razdanih. Jedna otk. (palstabe) prodje u ruke g. odvjetnika Scampicchio u Labinu, a jedan bodež u Trst (*Bullettino di Paletnologia italianu. Febbrajo 1878. p. 31*).

Odkriće iz željezne dobe. — Još proljetos Stjepan Mitrović seljak iz Brka u tovarničkom kotaru, radeć ondje na mjestu nazvanu *Vaviljevace*, zapeo je s plugom za željezo; uslied čega začu tu kopati, i nadje dvie gužve, crtalo, saonik za plug, zagrtić i tri arsova, na kojih se nemože dmetnuti držalo. Svaka gužva sastoji se od jedne veće karike, zatim skopčane s njom manje karike, a na ovo nadovezan komad gvoždja. Prečast. g. Ivan Mihaljević župnik Berački, koj nas je o tom obširno obavjestio,

¹⁴ G. Brašnić veli, da „kriterion za označaj položaja toga lacus ili stagnus Mursianus podaju Hister i civitas Novietunensis“ spomenuti po Jornandesu, nego da o ovom gradu još se nezna, gdje je ležao. Antonianski putopis označujuć mjesta, koja su ležala na cesti uz Dunav, počam od Taurunum, broji dalje:

Teutiburgo
Mursa XVI
Ad Novas et Aureo monte.
Antianis XXIII etc.

Ovo *ad Novas* bez oznake daljnje kaže jasno, da je stajalo Mursi na blizu. I Notitia Dign. ed. Böcking p. 91 (*V. p. 667 i p. 672*) stavlja tu „Equites Dalmatae Novas . . . Auxiliaria Novensia Arsaciana sive Novas“.

veli sam: „u nas se tako sačinjenih strojeva nenalazi“ t. j. sada u porabi. Crtalo i jedan arsov isti je Stjepan Mitrović razkovao; jedna gužva i nje-koji predmeti (po izvješću g. A. Bogetića pluzilo, dva aršova i jedno dljeto) pošli su u ruke seljaka Nikole Crnolača u Gjeletovcih; a drugu je gužvu isti Mitrović gori pomenutomu g. župniku izručio, koj ju veledušno na raz-pologanje zem. muzeja stavio, a muzej će ju rado i zahvalno primiti.

Iztraživanje predhist. humaca. — Mato Epner, učitelj u Novaku na blizu Tovarnika u Srijemu, početkom lipnja 1878. stavio se je sa 26 ondješnjih radnika, na to nagnutih nadom, da će blago naći, kopati ogromni humac Zvezdam, koj leži južno od Lipovca uz prtok Spačve. U što se radnja već liepo uputila bjaše, te provalom više od hvata debele zidine snažno i odlučno tjeralo k srceu humca, veoma dubokom i prostranom ja-rugam opasana, banu iznebada pazitelj šumarov, te radnju obustavi. Vis. krajiška zem. upr. oblast uz molbu muz. ravnateljstva uputi umah ondješ-njega šumara, neka dopusti Epneru izvesti posao; no na to ovaj se razboli, poljski poslovi nastali, i poduzeće u Bosnu planulo. Epner će premalićem na-staviti radnju. Isti Epner dao je kopati i ondje blizu Novaka, na mjestu nazvanu Gradac, i tu je našao komad kamena balti nalična, provrtjenih kotura od pečenice, lončića, svetiljka itd.; te će sve to zem. muzeju u dar odpremiti.

Numismatičko otkriće u Virju. — Travnja tek. godine Joso Živko seljak iz Virja, pripravljavajući kao poslanik na imanju Lukića zemlju oraticu za vinograd blizu visočine Čareva glavica zvane, gdje se često odkapalo raznovrstno crepovlje, cigla itd., izkopao je na pol stope dubljine lonac pun starih novaca, te nješto jih po selu porazdjelio, a poveći dio za se spremio. Toj visočini eiela Podravina stoji na ogled. Na podnožju k iztoku leži selo Semovac, a k sjeveru Virje. Nad visočinom pako diže se umietno sastavljeni humac, kao da je na ravnici iznikao, a kažu ondješnji seljaci, da je nastao tim, što je svaki vojnik morao baciti grudu zemlje na carev grob, odkud careva glavica. Uz tu zemlju Lukićevu kopao je malo kašnje svoju neki Matekov na 30 koračaja podaleko od Živkova otkrića, te je naišao na željezninu kao plug, na olovnati valjak, bielom tvarju zaodjenut, i na dva kamena nalična brusovači. Dva druga seljaka našli su tu na blizu jedan sjekiricu a drugi cigao neobična oblika; a neki Vugorek, kopajući jarugu, na 2¹/₂ stope duboko mjedeni bodež, koj se sada nalazi u zem. muzeju darom g. Stefanova ravnajućega učitelja u Virju.

O otkriću onih novaca prvi obaviesti jugosl. akademiju gosp. Mato Galjer podučitelj kod Virjanske škole, poslavi joj osam komada onoga novca na ogled. Muzealno ravnateljstvo, primivši od Akademije i novce i Galje-rovu obznanu, namah se obrati na ondješnju podžupaniju i na gosp. Vir-janskoga načelnika Srećka Krčelića umirov. satnika s molbom, neka bi blagoizvolili uznastojati, da se cielo otkriće sakupi i zem. muzeju na pro-učenje pošalje. Odgovori malo dana kašnje g. načelnik Krčelić, da mu je pošlo za rukom sakupiti preko 1000 komada, i da je seljak Živko pripra-van odstupiti jih zem. muzeju uz njeku odštetu, pošto je nedavno svog imetka požarom lišen bio. Priloži i to, da je skupa s novcem našao Živko i nekoliko komada gvoždja, te mu ga predao, te da će i to i komad lonca, u kom su novci bili, muzeju na ocienu priposlati. Muzeal. ravnatelj-

stvo nezakasni odgevoriti, da rado i sa zahvalom prihvaća načelnikovu ponudu; ali nedobi više ni stvari ni odgovora, kao što ni na opetovano pismo na sl. podžupaniju upravljeno. Što bude u tom poslu nadalje, u svoje vrieme obavijestit ćemo.

Iz toga otkrića stoji nam na raspolaganje 12 komada muzeju poslanih od g. Krčelića uz prvi list, i 66 komada darovanih mu od g. Mate Galjera, koj nas je jošte svojimi dopisi o ovoj stvari točno uputio. Hvala mu.

Ovo 78 komada iz onda obične smješe, nalazećih se u muzeju, dieli se ovako: 1 cesara Filipa (244—249), 1 cesara Trajana Decija (249—251), 1 Valerijana (253—260), 62 cesara Galiena (253—268), 3 cesarice Salonine Galienove žene, 12 cesara Klaudija II. Gotičkoga (268—270).

Po ovih moglo bi se suditi, da su zakopani bili za Klaudijeva vladanja. O ovom caru pako znamo, da je god. 269. pošao proti Gotom, da jih je na kratko u gornjoj Mesiji predobio, i da je od kuge, od istih Gota unesene, u Sirmiju umro.

Odkriće ugarskih novaca u Boljevcih kod Zemuna. — Prelimićem godine 1878. težaci radeći na nekome zemljištu u Boljevcih kod Zemuna, na pol metra dubljine izkopali su lonac pun srebrnih dinara magjarskih, te su njesto medj sobom podjelili, a veći dio njih prodali nekome židovu, koj je tuda prolazio. Ondješnji ured posla 32 komada vis. glavn. zapovjedničtvu u Zagrebu, koje se udostoji zem. muzeju na dar pokloniti jih. Ti novci su Karla I. (1309—42) i Ljudevita I (1342—82):

1. **KAROLI — REGIS.** — Okrunjeno poprje kraljevo punoliko, u desnici drži krinovo žezlo, a u lievici kruglju sa krstom na vrhu.

+ **M·REGIS·HUNGARIA.** — Ugar. grb. — 2 kom.

2. Nadpis se nevidi. Kralj gologlav sjedi na prijestolu, u lievici drži kruglju, na kojoj se diže krst; u desnici? (izglodano).

+ **M·REGIS·HUNGARIA.** — Grana sa tri ogranka. — 1 k.

3. + **MARGITA LUDOVICI.** — Glava kraljeva.

+ **REGIS·HUNGARIA.** — Dvostruki krst. — 28 kom.

4. + **MARGITA LUDOVICI.** — Grb ugarski.

+ **REGIS·HUNGARIA.** — Ugarska kruna.

Numismatičko otkriće u Gornjoj Bedrini. — Veljače g. 1878. seljak Franjo Gjamić, kopajući izpred svoje kuće br. 19 u Gornjoj Bedrini kotara Garčinskoga tik Savskoga rukava, na pol hvata duboko odkri 334 komada srebrnoga novca. Ovi su stajali u posudi obla dna i jedne ručice, a ova je preokrenuto ležala. Kotarski sud Garčinski, čim doču o tom odkriću, umah obavijesti vis. gl. zapovjedničtvu u Zagrebu kao krajišku zem. upravnu oblast o tom točnim izvještajem, priloživši i liepi naert ondješnje okolice. Isto vis. zapovjedničtvu pako odkupi to cielo odkriće za 40 for., te ga vedelušno zem. muzeju pokloni.

Ti novci teku ovako:

Matije I. (1458—1490)	1 dinar.
Maximilijana II. (1564—1576)	2 „
Rudolfa II. (1576—1612)	2 „
Matije II. (1612—1619)	8 „
Ferdinanda II. (1616—1637)	8 „

Leopolda I. (1658—1705).		47 dinara.
„		18 zvanziga.
„		33 poluzvanzige.
„		10 duarija.
„		2 štajerska.
Solnogradski od Max. Ganda nadbis. 1680.		1 kom.
Grošića dubrovačkih bez jasne godine	146	„
„ s godinom iz XVII. vieka	38	„
„ „ „ XVIII.	18	„

Zadnji datum na tih novcih jest god. 1708 na dubrovačkom grošiću, te tada novci u zemlju položeni. U ono doba nebijaše rata sa Turci, ali je bjesnila Rakoczyeva pobuna, smirena 29. trav. 1711 Satmarskim ugovorom.

Bosanske starine. — Naši bosanski junaci uz sav trud, što jim daje njihovo pretežno zvanje, znadu si naći vremena, da i znanosti pomažu. Iz dopisa od 31. list. 1878. vrloga g. Gjura Bujhera c. kr. vodnika iz Rogatice u Bosni doznajemo, da je presv. g. Maksim pl. Rakasović pukovnik ondje dao kopati starine na nekome starodavnom groblju nazvanu Mramorje sat hoda od Rogatice. Izkopalo se 6 velikih čavala, svaki po stopu i više dug, te željezni pojas, što je pasao lies. Tu leži 16 ogromnih kamena, od kojih dva s nadpisom našim. G. Bujher obećao nam prepis nadpisa, i izvješće o groblju.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale IV. Bd. II. Heft. 1878. S. 74. obavješćuju nas, da je isti odbor svoju brigu svrnuo i na trinaestoljetni arkiv republike Dubrovačke, koj se nalazi u zgradi ondješnje okružne pol. oblasti, i da je o njem dobio obširno izvješće. Pošto je izvanredno važan radi diplomatskih a navlastito trgovačkih odnošaja onoga grada sa susjednim zemljama, zauzeo se je odbor odlučno, da se namah sastavi točan popis svih nepopisanih listina i svezaka, i da mu se zatim o svem ukupno izvještaj podnese. Za tu radnju opredielio je dovoljnu svotu; te je svomu čuvaru u Dubrovniku g. A. Kaznačiću, komu je povierio taj posao, preporučio, neka osobito pazi na povelje, gradsko pravo i na protokolarske knjige nekadašnje republike.

Mittheilungen der k. k. Central-Commission zur Erforschung und Erhaltung der Kunst- und historischen Denkmale IV. Bd. III. Heft. 1878. S. 90—91 prepoviedaju, da se na Sutli, 2¹/₂ milje daleko od njezina ušća, medju Pišecom i Klanjcem u mjestu Kupce na štajerskoj strani, nalaze obilni ostanci staroga rimskoga grada, u zidji od ondješnjih stanovnika nazvana, koj je obsizao 12 do 15 jutara, sa samčevi sa sieverne strane (stare šance). Kaže se, da se tu vide zidine klakom napravljene, podzemni svodovi, sjaset hrbina od opeka, posuda itd., te da se često kopaju stari novci, željezni predmeti, i nadpisi valjda preneseni u Novi Dvor i u Kloster Klanjac. Ovaj grad ležao bi na cesti, koja je iz Noviodunum (Trnovo-Malence) polazila u Poetovium (Optuj).

Dviestogodišnjica. — Dne 3. siečnja t. g. dviestogodina je, od kada se ovom zemljom razstavio naš slavni i glasoviti zemljak Ivan Lucić, komu svaki od nas priznaje naslov ne samo oca naše narodne poviesti

nego i arkeološki nauke. Ivan rodio se je početkom 17. stoljeća u Trogiru. Liepo odgojen u očinskom domu, zatim na padvanskom sveučilištu, dobi lovoriku iz obojega zakona u Rimu, gdje si već tada znao prijateljstvo steći najvrstnijih ondešnjih učenjaka. Na poziv svojih građana kući se povratio; ali do mala, da umakne sumnjičenju mletačke vlade, koja netrpila dapače strogo branila, da njezini podanici drugamo osim u Padovi znanost traže, i zavidnosti svoga sugrađjanina Pavla Andreisa, koj mu svakojake zamke pleo, da ga upropasti, bi prisiljen, da se u Rim povratio. Tu dokonča svoja djela, koja ga neumrlim viencem slave okrunila. Glavna su: *De regno Dalmacije et Croatiae* i *Memorie della città di Traù*. Nam je pako osobito iztaknuti sljedeće: *Inscriptiones Dalmaticae*, više puta tiskano. Umrie u Rimu, gdje mu našinci postaviše na grobu sljedeći nadpis:

D. O. M.
 ILLYRICAE NATIONIS IN VRBE PRAESIDIBVS
 IO. LVCIO NOB. TRAGVRIENSI
 QVI
 DALMATIAE . CROATIAE . PATRIAMQVE HISTORIAM
 ILLVSTRAVIT ET CONSCRIPSIT
 OBIIT III . JAN . MDCLXXIX.

Slava mu.

S. L.

D o p i s i.

1. *Muzealno ravnateljstvo buduć zamolilo slavnoga predobitelja i osloboditelja Bosne preuz. g. Josipa Filipovića, neka blagoizvoli od zarobljenoga oružja u Bosni koj komad historičke ili narodno-umjetničke vrijednosti zem. muzeju veledušno pokloniti, Nj. Preuzvišenost udostojila se odgovoriti:*

Slavnomu ravnateljstvu nar. muzeja kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije u Zagrebu.

Na molbu toga slavnoga ravnateljstva od 13. rujna t. g. br. 133 odvracam, da se je po mojoj zapoviedi razoružanje bosanskoga žiteljstva poglavito ograničilo na novije, za odpor prikladnije ubojito oružje. Imenito sabrana je sila pušaka otraguša bez svake historičke ili umjetničke vrijednosti. Tim se je manje nadati, da bi se narodni muzej mogao puno obogatiti ovom zgodom u toj struci, što su vlastnici, predavajuć po koju dragocjeniju pušku ili nož, često poskidali s njih izkićene kundake, balčake i korice.

Da ipak dokažem pripravnost svoju i pripomognem plemenitoj svrsi, izdajem shodan nalog na viešte osobe, koje ću ovlastiti, da pretraže ovdašnja skladišta oružja, nebi li se našlo komada vrijednih, da ukrase hrvatski zemaljski muzej, kojemu je slavno to ravnateljstvo već dosad steklo toli liepo, ime u monarkiji.

Podje li za rukom sabrat što prikladna, učinit ću odredbu, da se odpremi na mjesto opredjeljenja-

Serajevo, 20. listopada 1878.

Filipović, Fzm.

2. Dolnji Vakuf u Bosni, dne 9. prosinca 1878.

Slavno ravnateljstvo!

Kad sam sa svojom četom obilazio selo Prušac, koje je daleko $1\frac{1}{2}$ sata od donjega Vakufa, posjetio sam tvrdu Kulu, Kraljevičin Grad, koja je pokraj sela. U ovoj 400 godina staroj gradini imade mnogo porušenih vrata i soba. Toranj, koj je najbolje učuvan, bio je zatvoren. Mislio sam, da ću u njem naći sakrivenoga turskoga oružja. Vrata budu otvorena, a ja stupih sa nekoliko momaka u tamni prostor. Sve bjaše prazno. Iztražih tlo, pokucavši po njem, a ono zaječi muklo. Sad mi sune glavom misao, da ovdje kopam. Pomoću lopate bude $\frac{1}{2}$ metra duboko kopano, te eto škrinje katramom pomazane. Kad ju se otvorilo, bjaše na naše čudo puna strielica, koje su djelomice još dobro učuvane. Pokraj škrinje bjahu i dvie kacige od željeza. Kacige su veoma zahrdjale, a jedna njih i prebijena. Mislim, a tako i svi moji drugovi, da su nješto vriedne. To su kacige vitezova njemačkih, te će biti zanimivo iztražiti, kako su amo došle. Prvom prigodom govoriti ću sa nekojimi seljaci ob ovoj gradini, da dobijem nekoliko podataka o njoj. Ako je slav. ravnateljstvu ugodno, poslati ću mu ove dvie kacige, 30 komada strielica i jednu pušku ujedno sa slikom kule i malim nacrtom prošlosti ove kule Kraljevičin Grad. Ako mi bude dozvoljeno, dati ću kopati na više mjesta, i poslati ću vam sve, što nadjem.

Molim s toga slav. ravnateljstvo, da mi sa nekoliko rieči dojavi, je li se primaju ove stvari. S počitanjem

Albin Panian m. pr., c. kr. poručnik u 53. pješ. puk.

(Muz. ravnateljstvo umah je sa zahvalnosti odpisalo, da prima. Živili takovi rodoljubi na vieke).

K r i t i k a.

Bullettino di Archeologia e Storia patria. Spalato. — Časopis za arkeologiju i poviest, koj je bieli svijet ugledao 1. siečnja 1878 u Spljetu pod uredničtvom g. M. Glavinića ravnatelja vel. gimnazije spljetske itd. Svaki mjesec izlazi po jedan tabak u 8-i izvornih sastavaka, i pol tabaka prevoda kao prilog; a ciena mu 4 for. na godinu. Posvećen je promaku arkeolog. i poviest. znanosti u obsegu starodavne Dalmacije; a u koliko se do sada može reći, svoju zadaću sdušno, vješto i po naš narod veoma koristno vrši. Pisan je italijanski, ali uredništvo rado bi primilo i tiskalo i članke hrvatski napisane.

Glavni su mu do sada (I—XI svez.) sliedeći sastavci: O osamotanju i popravljenu hrama (Dioklecianova) u Spljetu — Nadpisi neizdani u Neretvi (*Narona*) 1—8; u Gardunu (*Delminium*) 19—28; u Čitluku (*Aequum*) 29—35; na Braču (*Brattia*) 39; u Zadru (*Jader*) 37—39; u Solinu (*Salona*) 40—63; u Starom Gradu (*Ortopula*) 64; i u Nišu (*Naisus*) — *Delminium* (Gardun). — Sfinga Amenhotep-a III u Spljetu. — Ilirski novci u Spljetskom muzeju gradova: Apollonia 1—33, Dyrachium 34—94, Issa 95, Pharia 96—105, Ballaeus 106—107. — Carevi ilirski i njihova domovina (prevod). Starine u Bročnu, i Silvanov žrtvenik. — Municipij Magnum (Balina Glavica) i druga mjesta ležeća uz rimsku čestu od Solina do Burnum (rimski svodovi na Krki). — Silačevo trgovište (emporium) i jezero

Neretvansko. — Stakleni tanjur Dioklejski. — Zidine ili dug zid Solinski. — Sliede razne vjesti ponajviše na zavojeih, kojim će žalibože u svezanju godišnjaka svaki trag ponestati. — U prilogu pako: Spljet i rimski spomenici u Dalmaciji (prevod iz nemačkoga od Prof. L. Hausera); — te: Djelatno polje Nemanicevo (prevod iz srbskoga od S. Novakovića).

Z a p i s n i c i

sjednica hrvatskoga arkeologičkoga društva u Zagrebu.

Zapisnik odborske sjednice društva za jugosl. povjestnicu i starine od 18. travnja 1878. pod predsjedništvom presv. g. Iv. Kukuljevića, u prisutnosti odbornika Fr. Račkoga, M. Mesića, M. Baltića i L. Vukotinovića. — Odbor zaključí: *a)* da se društvo ima razići; *b)* da se društvena imovina preda arkeolog. odielu zem. muzeja; *c)* da se one dvie razteretnice u iznosu od 2000 for. založene za 1000 for. izkupe; *d)* da se deposita, za grobnički spomenik od 1313 for. 86 n. i za izdavanje pismenih data god. 1848—9. od bar. M. Ožegovića od 320 for. 91 n. predadu jugosl. akademiji u pohranu, a ono 15 for. za izdavanje jednog narod. djela da se preda društvu sv. Jerolima; *e)* napokon da se glavna skupština svibnja sazove.

Dne 13. lipnja 1878. u glavnoj skupštini na predlog. ravnatelja zem. muzeja bi mal ne jednoglasno zaključeno: *da društvo za jugosl. povjestnicu i starine ima i nadalje obstojati, samo će stegnuti svoju zadaću na arkeologiju.* Zatim bi izabran novi odbor: za predsjednika Iv. Kukuljević, za podpredsjednika S. Ljubić, za tajnika Dr. Kršnjavi, za blagajnika Dr. Lobmayer, za odbornike Deželić, Lopašić, Klaić i Tkalčić.

Zapisnik odborske sjednice od 16. lipnja 1878. pod predsjedništvom presv. g. Ivana Kukuljevića. Bi zaključeno: *a)* da se zamoli Vis. vlada, neka dozvoli društvu svoje ime promjeniti u „Hrvatsko arkeologičko društvo“ (Vlada je na to rado pristala svojim odpisom od 25. srpnja 1878. br. 13803); *b)* da stari članovi izplate svoje dugove u polgodišnjih obrocih, a da će dobiti sada badava sve svezke Arkiva, kojih nebi imali; u buduće pako neka i oni u napried plate; a tko nebi platio, da mu se poštovnom pouzetnicom namira pošalje; *c)* da se ima izdavati društveni časopis četiri puta na godinu u svezcih pod naslovom „Viestnik hrvat. arkeologičkoga društva“, koj će se članovom badava šiljati, a da mu bude urednikom Prof. S. Ljubić; *d)* gospoda urednik, tajnik i blagajnik odriču se svake nagrade za svoj trud na korist samoga društva (živili).

Zapisnik odbor. sjednice od 25. listopada 1878. pod predsjedništvom S. Ljubića. Budu riješeni sliedeći predmeti: *a)* Blagajnik podnaša izviesće o društvenih računih; *b)* računi zaklade za grobnički spomenik neka se naposeb vode; *c)* članovi utemeljitelji, koji nisu cielu svotu izplatili, neka se na to pozovu, drugčije ono, što su već izplatili, smatrat će se kao društvu poklonjeno.

Zapisnik odbor. sjednice od 20. prosinca 1878. pod predsjedništvom S. Ljubića. Odlučeno je: *a)* da se g. predsjednik Iv. Kukuljević pozove, neka izruči odboru sve knjige, koje je društvo dobivalo tekom godina, te

da se sastavi i vodi popis društvenih knjiga; b) da se odrede društveni povjerenici po zemlji; c) da se tiskanje društvenoga glasila „Vjestnika“ povieri tiskari Albrechtovoj, pošto se njezina ponuda pronašla kao najjeftinija.

Darovi prikazani nar. zemalj. arkeol. muzeju tečajem godine 1878.

1. Vis. kr. zem. vlada i Vis. c. kr. glavno zapovjedništvo kao krajiška zem. upravna oblast odkupiše cielu numis. sbirku pok. Luke Ilića za 470 for. 80 nvč., i veledušno zem. muzeju pokloniše, izplativši taj iznos po razmierju pučanstva (naime 285 for. 33 nvč. zem. vlada, a 185 for. 47 nvč. vis. c. kr. zapovjedništvo). Ta sbirka sastavljena je od sliedećih komada: 3 srebrna i 2 bakrena celtička novca; 8 srebrnih i 106 bakrenih starogrčkih; 244 sr. i 1139 bakr. rimskih i bizantinskih; 2 sr. i 1 bakr. slavonski; 61 sr. i 63 bakr. dubrovačka; 35 sr. i 3 bakr. ugarska; 11 sr. i 32 bakr. mletačka; 3 sr. i 17 bakr. dalmatinskih; 242 sr. novijeg doba; 92 bakr. medalje; 48 raznih banka; te još nekoliko starinskih predmeta razne vrsti; a uz to napokon stoje numismatički rukopisi pokojnikovi veoma obsežni, hrvatski napisani. Ova sbirka biti će naposeb u ovom listu ocijenjena, čim se točno popiše, o čem se već dugo radi.

2. Vis. kr. zem. vlada šalje nadalje izlazeće svezke Mozartovih djela i Layevog izdanja o kućnoj jugoslavenskoj obrtnosti; te posla dva krasna komada kućnog obrta nabavljena u g. Laya.

3. Vis. c. kr. glavno zapovjedništvo u Zagrebu kao krajiška zem. upravna oblast nastavlja sve većim žarom riedkoga veledušja obsipati darovi ovaj zem. zavod. Osim gori pomenutoga poklona od svoje volje nabavi i pokloni cielo numismatičko otkriće sbivše se u gornjoj Bedrini kotara Garčinskoga, o kom je govor naposeb u ovom listu; zatim rimsku svietiljku našastu tri metra duboko u Vinkovcih, koju mu posla c. kr. vel. gimnazija Vinkovačka; zlatan novac ugar.-hrvatsk. kralja Ladislava posmrtnoga (1452—7) našast od Eve Sikirićeve blizu Otoka u kotaru Vinkovačkom; dragulj zlatan iz predhistoričke dobe nadjen kod Surdučke skele u Srijemu, ocijenjen na čelu ovoga lista. Osobitom je pripravnosti došlo u susret zem. muzeju, čim je dozvolilo, da muz. povierenik Epner u Novaku može izkapat starine na gradini Bezdan kotara Drenovačkoga. Uz to blagoizvolilo je razaslati na sve političke oblasti u krajini naputak muz. ravnateljstva o iztraživanju predhist. spomenika s nalogom, neka o tom u svoje vrieme izvieste; te već sedam takovih izvještaja izručilo je zem. muzeju, a bit će jih i nadalje. O njih ćemo u svoje vrieme progovoriti u ovom listu, dapače ćemo njekeje radi osobite zanimivosti u cielosti obielodaniti. Tim većma je vrijedno ovo iztaknuti, što od strane političkih oblasti u Hrvatskoj i od strane biskupija, na koje smo isti naputak upravili, nedobismo do danas ni jednoga izvještaja. Isto vis. glavno zapovjedništvo, da uputi iztraživanje zemlje i iz arkeolog. gledišta u Granici, izaslalo je na svoje troškove muz. ravnatelja u Ogulinski kotar i u Nemece mitrovičkog kotara. O uspjehu toga iztraživanja izviestit će ravnatelj u ovom listu. (Nastavit će se.)